WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
Faksi: (09) 7740 2139
www.wwf.fi, www.panda.org

for a living planet®

Maa- ja metsätalousvaliokunnan kokous 19.9.2017

VIITE: Kutsu asiantuntijakuulemiseen / E-kirje (MMM2017-00545): Ehdotus neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2018

ASIA: WWF Suomen lausunto

Asiantuntija: Matti Ovaska, Suojeluasiantuntija, WWF Suomi

WWF kiittää lausuntomahdollisuudesta ja toteaa asiasta seuraavaa:

WWF katsoo, että eduskunnan viime vuotisten linjausten mukaisesti kalastuskiintiöden tulee perustua kansainvälisen merentutkimusneuvoston (ICES) tieteellisiin suosituksiin ja että Suomen tulee ajaa tieteellisen suosituksen mukaisia kalastuskiintiöitä neuvotteluissa muiden jäsenvaltioiden ja toimijoiden kanssa.

- WWF tukee voimakkaasti komission esitystä kieltää ankeriaan kaupallinen ja vapaa-ajankalastus Itämerellä. WWF katsoo, että Suomen tulee tukea komission esitystä ankeriaan kalastuksen kieltämiseksi. Valtioneuvoston ehdotus Suomen kannaksi on oikean suuntainen, mutta ei tarjoa nopeaa ratkaisua kriittisessä tilassa olevan ankeriaan suojelemiseksi. Lisäksi läheisyysperiaatetta noudattaen olisi perusteltua, että Itämeren rantavaltiot sopisivat keskenään ankeriaskantojen hoidosta Itämeren alueella.
- Lohikantojen osalta WWF pitää keskeisenä, että kalastuskuolevuus ei nouse nykytasosta. Näin ollen WWF vastustaa komission esitystä pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC:n kasvattamisesta 106 096 loheen. Itämeren pääaltaan väärin raportoidun lohisaaliin osuus on kasvanut merkittävästi ja M74-oireyhtymä on voimistunut. Varovaisuusperiaatetta noudattaen WWF katsoo, että Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohikiintiötä tulee laskea ICES:n tiedonannon ja valtioneuvoston esityksen mukaisesti 79 585 loheen. Varovaisuusperiaatteen noudattamista korostaa kuluvan vuoden odotettua heikommat nousukalamäärät Pohjanlahden lohijokiin.
- WWF ei myöskään kannata komission esitystä Suomenlahden lohen TAC:ksi (10 003 lohta), vaan katsoo, että Suomenlahden lohikiintiö tulee laskea ICES:n neuvonannon ja valtioneuvoston esityksen mukaisesti siten, että Suomenlahden lohen TAC ei ylitä 8670 lohta. Suomenlahdella lohenkalastus tulee kohdistaa istutettuihin lohiin.
- Läntisen turskakannan osalta WWF ei tue komission esitystä TAC:n säilyttämisestä nykytasolla, vaan katsoo, että TAC tulee vahvistaa Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja koskevassa monivuotisen hoitosuunnitelman mukaisesti. Läntisen turskakannan heikon tilan ja pitkään jatkuneen ylikalastuksen vuoksi WWF katsoo, että

TAC tulee vahvistaa hoitosuunnitelmassa vahvistetun kalastuskuolevuuden vaihteluvälin alarajan (Fmsy lower) mukaisesti ja vapaa-ajanakalastuksen saalisosuus huomioiden siten, että TAC ei ylitä 1376 tonnia.

- Pohjanlahden silakan osalta WWF ei näe luonnonsuojelullista tarvetta leikata kiintiötä komission ehdotuksen mukaisesti 70 617 tonniin, vaan kannattaa valtioneuvoston esitystä maltillisemmasta leikkauksesta ICES:n neuvonannon mukaisesti. Näin ollen Pohjanlahden silakan TAC voitaisiin asettaa 95 566 tonniin.
- Muiden silakkakantojen sekä kilohailin, punakampelan ja itäisen turskakannan osalta WWF voi tukea komission ja valtioneuvoston esityksen mukaisia kiintiöitä.

Yksityiskohtaiset perustelut:

Ankerias *(Anguilla anguilla)*

Ankerias on äärimmäisen uhanalainen kalalaji, jonka kanta on romahtanut viimeisen 30 vuoden aikana. Nykyisen ankeriaskannan arvioidaan olevan alle viisi prosenttia alkuperäisestä. WWF on yhdessä muiden ympäristöjärjestöjen kanssa vaatinut jo pitkään ankeriaan rauhoittamista kaikelta kalastukselta.

Euroopan komissio ehdottaa ankeriaan kalastuksen kieltämistä Itämerellä ICES:n tieteellisen neuvonannon mukaisesti. Valtioneuvosto sen sijaan esittää, että komission ehdotus ankeriaan kalastuskiellosta Itämerellä korvattaisiin koko unionin merialuetta koskevilla tehokkailla järjestelyillä, kuten kalastuksen täyskiellolla tai kalastuskauden rajoituksilla sekä päivittämällä kansalliset ankeriaanhoitosuunnitelmat ja tehostamalla niiden toimeenpanoa. WWF toteaa, että valtioneuvoston esitys on periaatteellisesti ja ankeriaan tehokkaan suojelun kannalta oikean suuntainen, mutta tosiasiallisesti valtioneuvoston esitys viivästyttäisi ankeriaan suojelua. Lisäksi yhteisen kalastuspolitiikan periaatteiden mukaisesti Itämerta koskevat päätökset tulisi tehdä ensisijaisesti Itämeren rantavaltioiden kesken. Näin ollen WWF katsoo, että ankeriaan kalastuskielto tulisi panna viipymättä täytäntöön Itämerellä ja saman aikaisesti Itämeren rantavaltioiden tulee yhteisesti ajaa koko unionin merialuetta koskevia järjestelyitä.

WWF korostaa, että kalastuksen lisäksi ankeriaskannat ovat kärsineet jokien patoamisesta. WWF katsoo, että Suomen tulee ryhtyä välittömiin toimiin kansallisen ankeriaan hoitosuunnitelman päivittämiseksi sekä kieltää ankeriaan kaupallinen ja vapaa-ajankalastus myös sisävesillä kansallisella kalastusasetuksella.

Lohi (*Salmo salar*), Unionin vedet osa-alueilla 22-31 (Pääallas ja Pohjanlahti)

Itämeren lohenkalastus on muuttunut merkittävästi 2000-luvun aikana. Avomerikalastus on vähentynyt ja kalastuskiintiöitä on pienennetty merkittävästi. Tämä on johtanut positiiviseen kehitykseen erityisesti useissa Pohjanlahteen laskevissa lohijoissa. Valitettavasti kaikki lohikannat eivät kuitenkaan ole elpyneet toivotulla tavalla ja erityisesti eteläisten jokien kannat ovat edelleen huolestuttavan heikossa tilassa. Lisäksi lohisaaliiden väärinraportointi on edelleen ongelma erityisesti Itämeren ajosiimakalastuksessa, eivätkä nykyiset toimenpiteet valvonnan tehostamiseksi ole tuottaneet toivottua tulosta. Päinvastoin, ICES:n uusimman arvion mukaan väärin raportoidun lohisaaliin osuus on kasvanut noin 6 prosentista vuonna 2014 jopa 16 prosenttiin vuonna 2016. Lisäksi M74-oireyhtymän vahvistuminen on vakava uhka lohikantojen myönteiselle kehitykselle.

Kansainvälisen merentutkimusneuvoston ICES:n mukaan Itämerellä tapahtuva kaupallinen lohenkalastus näyttää yleisesti ottaen olevan tällä hetkellä tasolla, joka mahdollistaa useimpien lohikantojen elpymisen. ICES neuvoo, ettei merellä tapahtuvaa lohenkalastusta tule lisätä nykyisestä. Lisäksi ICES on toistuvasti korostanut merellä tapahtuvan sekakantakalastuksen riskejä heikoille lohikannoille ja että lohenkalastuksen tulisi perustua kantakohtaiseen säätelyyn.

ICES:n neuvonannon mukaisesti kalastuskuolevuus ei saa kokonaisuudessaan ylittää 116 000 lohta. Tästä tulee vähentää hylkeiden vahingoittamien lohet (7 700 lohta), raportoimaton ja väärinraportoitu saalis (26 900 lohta) sekä Venäjän osuus (1 546 lohta). Näin laskemalla päädyttäisiin EU:n TAC:iin, jonka suuruus olisi noin 79 585 lohta. Tämä tarkoittaa noin 17 prosentin pienennystä kuluvan vuoden TAC:iin.

WWF katsoo, että varovaisuusperiaatteen mukaisesti Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohikiintiötä tulee pienentää ICES:n neuvonannon mukaisesti. Varovaisuusperiaatteen noudattamista korostaa myös kesän 2017 odotettua heikommat nousukalamäärät Pohjanlahden jokiin. Lisäksi WWF painottaa, että raportoimattoman ja väärin raportoidun saaliin kitkemiseksi tulee ottaa käyttöön entistä tehokkaampia toimenpiteitä, kuten lohisaaliin merkitsemispakko ja tehostetut valvontaiskut.

Heikkojen lohikantojen elvyttämisessä erityinen painoarvo tulee asettaa jokiympäristöjen tilan parantamiseen ja nousuesteiden poistamiseen/ohittamiseen. WWF korostaa, että kalastuksen säätelyn ohella EU:n vesipuitedirektiivin tehokas toimeenpano on äärimmäisen tärkeää lohikantojen elinvoimaisuuden turvaamiseksi. Jäsenmaiden tulee ryhtyä nopeisiin toimenpiteisiin lohijokien tilan parantamiseksi EU:n vesipuitedirektiivin tavoitteiden mukaisesti.

Lohi (*Salmo salar*), Unionin vedet osa-alueella 32 (Suomenlahti)

Suomenlahden lohen TAC on viime vuosina poliittisella päätöksellä nostettu ICES:n suosituksia suuremmaksi. ICES:n neuvonannon mukaan Suomenlahden lohen kalastuskuolevuus ei saa ylittää 11 800 lohta. Tästä tulee vähentää hylkeiden vahingoittamien lohien määrä (1 888 lohta), arvioitu raportoimaton saalis (354 lohta) sekä Venäjän osuus (888 lohta). Suomenlahdelle asetettava TAC ei siten saa ylittää 8 670 lohta.

Suomenlahdella kalastuksen ohjaamisessa keskeisintä on, ettei kalastus vaaranna Suomenlahden heikkoja alkuperäiskantoja tai estä palautettavien lohikantojen elpymistä. ICES:n mukaan Suomenlahdella lohenkalastus tulee kohdistaa istutettuihin lohiin.

Luonnonlohikantojen ja luonnossa lisääntyvien lohikantojen turvaamiseksi lohenkalastusta tulee ICES:n neuvonannon mukaisesti ohjata Suomenlahdella kiintiöiden lisäksi myös muilla toimenpiteillä, kuten rauhoitusalueilla luonnonlohijokien edustalla ja tehokkaammalla kalastuksen valvonnalla. WWF katsoo, että luonnonkantoihin kohdistuvaa pyyntiä voitaisiin minimoida tehokkaasti sallimalla ainoastaan istutettujen rasvaeväleikattujen lohien ottaminen saaliiksi kaikessa kalastuksessa.

Läntinen turskakanta (Unionin vedet osa-alueella 22-24)

Itämeren läntisen turskakannan tilanne on ollut epävakaa 1990-luvun loppupuolelta lähtien ja kalastuskuolevuus on ollut kestävää tasoa suurempi jo kymmeniä vuosia. Tällä hetkellä läntinen turskakanta on käytännössä romahtanut ja kalastuskuolevuus ylittää kestävän tason. ICES:n neuvonannon ja Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja koskevan monivuotisen suunnitelman mukaisesti kaupallisen kalastuksen TAC tulee asettaa kalastuskuolevuuden MSY-vaihteluvälin mukaisesti siten, että suurin sallittu saalis on korkeintaan 3541 tonnia. Vapaa-ajankalastuksen saalisosuus huomioiden WWF katsoo, että läntisen turskakannan TAC ei saa ylittää 1376 tonnia.

Maailman Luonnon Säätiö (WWF)
Suomen Rahasto

Jari Luukkonen
Suojelujohtaja

Matti Ovaska
Suojeluasiantuntija

Lisätiedot: Matti Ovaska, p. 040-7273149, matti.ovaska@wwf.fi